

İNCELEMELER

Kur'anın Türkçe okunması Kur'anın Türkçesinin okunmasını din dersi olarak, din dersi yerine ilk okullara sokmalıdır. Bunun iyiliği meydandadır

Sayın Cumhurbaşkanı Gürsel, 16 Temmuz 1960 da şu beyanatta bulunmuştu:

«Türk milleti kur'an-ı kendi diliiyle öğrenmesini bilmelidir. Asırlardan beri bunu bilmediği içindir ki, dinimizin hakiki kemaline erememiş, onun fazilet, ahlâk, insani vazifeler bakımından çok mühim esaslarında gâfi kaşmıştır. Halkın dini bilgileri hakiki hüviyeti ile öğrenmesi mutlaka lazımdır. Bunun için de yol Kur'an-ı konuştuğu dil ile okuyup anlamasıdır.»

Sayın Cumhurbaşkanı Ortadoğu Teknik Üniversitesinin temel atma töreninde bulunduğu sırada (11 Mayıs 1962) bir kız öğrencinin Kur'anın Türkçe okunması konusunda ne düşündüğü sorusuna da şu karşılığı vermiştir:

«Ezan da, Kur'an da Türkçe okunmalıdır. Bütün dini işlerin Türkçe olması lazımdır. Ancak zorla olmamak şartıyla. Kur'anda, «ben kur'anı anlı yasiniz diye Arapça getirdim» der. Bu Araplar içindir, bizim de anlayabilmemiz için, Türkçeye çevrilmesi lazımdır. Kur'an bugün değil, iki bin sene sonra da insanlığa yol gösterecek niteliktedir. Onu kavramak ve anlamak lazımdır.»

Sayın Gürsel'in bu sözleri, inkılâp hükümetinin iş başına çağırılmaktadır. Yapılacak iş meydandadır. Türk milletine kur'an-ı kendi diliyle öğretmek. Niçin? Çünkü Kur'an, Müslümanlığın din kitabıdır. Müslümanlık Kur'an ile bildirilmiştir. Kur'an ile yayılmıştır. Kur'an ile ayakta durmaktadır. Hükûmete düşen ilk iş nedir? Kur'an'ı Türkçeye çevirmek mi? Başkalarına çevirtmek mi? Değil! Çünkü, Kur'an'ın Türkçesi, Türkçeleri vardır. Hükûmete düşen, bunlardan birkaç tanesini seçmek, okullarına, kitaplıklarına, camilere, köy hocalarına dağıtmaktır. Hiçbir yeri unutmamak ve demirbaş olmak üzere dağıtmak. Burada inkılâp hükümetine tavsiye edeceğim bir iş var. Bir iş ki, ancak bir inkılâp hükümetine yakışır, büyük bir iştir: Kur'an'ın Türkçesinin okunmasını din dersi olarak, din dersi yerine ilk okullara sokmak. Bu yeniliğin doğruluğu, iyiliği, güzelliği meydandadır. Şimdi yanlış,

hattâ tehlikeli bulduğum bazı düşüncelere tavsiyeler üzerinde duracağım:

1 — Kur'an'ı tercüme ettirmek düşüncesi: Cevap: Kur'an tarih boyunca önce öz Türkçeye sonra Fatih devrinde Osmanlıcaya, son yarım yüzyıl içinde de bu günkü Türkçeye çevrilmiştir.

Yazan:

İsmayıl Hakkı Ballıoğlu

2 — Eldeki Türkçelerde yanlışlar vardır. Onun için yeniden tercüme edilmelidir. Cevap: Olabilir. Var dedikleri yanlışlar yalnız Türkçede değil klâsikleşmiş olan Fransızcalarında, İngilizcelerinde de vardır. Bunun için işi uzatmak ve çıkmaza sokmak doğru olmaz.

3 — Kur'andaki itikat kısmını ahkâm kısmından ayırıp basmak, Cevap: Kur'an ne olduğunu bilmiyenler böyle düşünürler. Kur'an bir bütündür. Kur'an bütünüyle Kur'andır. Bir Türk milleti vardır. Bu milletin tam birliğine kavuşması, millî edebiyatının doğması için Allah'ın sözlerini ana dilinden okuması gerektir. Bu anlaşılmış doğru olduğuna Batı milletlerinin kalkınma tarihi tanıklıktır.

Kur'an'ın son yıllarda Türkçeye yapılan çevirmeleri, dilkatimizi çekse yeridir. Bu çeviricilerin arasında hiç biri, meselâ Elmalılı Hamdi Yazır kadar Arapça, tefsir, ilmi kelâm, ilmi fihi okumuş, Arap dilinin kelimeleri, istikakı ile uğraşmış kimseler değildir. Ancak, bu son çeviricilerden hiçbirinin çevirmesi, Elmalılı'nın çevirmesi kadar kusurlu, anlaşılmasız, okunmaz, yanlış değildir. Bu fark nereden ileri geliyor? Şundan: Elmalılı koyu medresedir. Ötekiler en aşağı dil, edebiyat, sanat kültürü olan kimselerdir. Güzel bir Kur'an çevirmesi ortaya koyma için şu şartları taşımak gerektir:

Arapça bilmek, Kur'an'ı anlamak, Kur'an'ı yorumlayabilmek, Kur'an'ı tüm olarak kavramak, üslûp sahibi olmak, halk dilini bilmek.

Kur'an tercümesi içinde hükümet

nasıl davranmalıdır? İki yol vardır:

1 — Tercümelerle ilgilenen, bunlar arasında en yeni, en başarılı, en güzel olanları seçen, onları layık olduğu kadar değerlendiren, bunların yayılmasını, tanınmasını sağlayan, bir hükümet davranışı. Böyle yaparak çeviricilerin ilim ve sanat sorumluluğunu üzerine almayan bir hükümet davranışı.

2 — Yukarıkinin büsbütün tersi olan bir davranış: Şimdiye kadar yapılmış olan çevirmeleri bir yana bırakıp din adamlarından, diğ adamlardan, kurduğu komisyonlarla mütercimlik işini üzerine almak, böylelikle tarihin sorumluluğunu yüklenmek

Bu ikinci yol tutulmuştur. Şimdi, Türkiye'yi ölümden kurtaran ihtilâl hükümetinin bu işi memleket hizmeti amacıyla yapılagına şüphe yoktur. Böyle olmazla birlikte bu günkü durumda hükümetin kesin bir kanaat elde etmesi için hemen yapabileceği iş şudur: Komisyon yönünden şimdiye kadar çevrilmiş olan sürelerden birini çoğalttırıp dil, edebiyat ve felsefe ile ilgili olan yetkililere göndermek ve onların kanaatlarını sormak.

Öyle sanıyorum ki gelecek cevaplar lehde olmayacaktır. O zaman hükümetin yapacağı iş hemen geri dönmek olacaktır. Üniversite işinde olduğu gibi. Böyle yapmakla hükümet bir şey kaybetmiş olmaz. Kazanır: tercüme basıldıktan sonra yetkililer yönünden yapılacak olan tenkidlerden kurtulmuş olur.

Bence, inkılâp ve ihtilâl hükümetinin vakat kaybetmeden yapacağı iş şudur: Son Kur'an çevirmelerini toplayıp camilere, imamlara, hatiplere, vâzılara, din öğretmenlerine, fakülterlere, kütüphanelere dağıtmaktır. Çünkü memleket Kur'an çevirmesi işinde verebileceği randımanı vermiştir. Din adamlarından Üniversite profesörleri ne kadar Kur'an çeviricileri çevirmelerini yapmışlar, yayınlamışlardır. Hükümet bunları tanımayıp, bunlarla yetinmeyip daha iyisini, daha mükemmeli yapmak istiyorsa, bu çeviricilerle anlaşılabilir. O zaman bu eserleri bir tercüme komisyonuna değil, bir kontrol ve tenkid komisyonuna iletir. Bu eserlerin yeni baskısını yapar.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerle İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tarihi

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRT0200409